

zaaknummer 2011T309(1)

17 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig
Hart van Jezus

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 4,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig
Hart van Jezus

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 5,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig
Hart van Jezus

1. De procedure

De klaagschriften inzake de klachten tegen aangeklaagden 3 en 4 zijn door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 februari 2014.

Op 8 april 2014 is bij de griffie een reactie op klaagschriften inzake de klachten tegen aangeklaagden 3 en 4 ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Het klaagschrift inzake de klacht tegen aangeklaagde 5 is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 april 2014.

Op 18 juni 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift inzake de klacht tegen aangeklaagde 5 ingekomen van mr. R.P. Baetens.

Bij emailbericht van 29 september 2014 heeft mr. R.A. Hebly een brief d.d. 28 augustus 2014 van de partner van klager, mevrouw [naam], toegezonden.

Op 30 september 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en werd vergezeld door zijn partner, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn klachten toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. R.A. Hebly, voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen pater [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Baetens, voornoemd.

Door klager waren klachten ingediend tegen vijf aangeklaagden van wie werd aangenomen dat ze allen overleden waren. Aangezien nadien aanwijzingen zijn verkregen dat twee van deze aangeklaagden niet zijn overleden, wordt door de Klachtencommissie ten aanzien van deze twee aangeklaagden thans geen advies uitgebracht.

2. De klachten (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager heeft van zijn geboorte tot ongeveer zijn zesde jaar verbleven bij een zustercongregatie te Maastricht, omdat zijn ouders direct na zijn geboorte uit de ouderlijke macht zijn gezet. Omstreeks 1951 werd klager overgebracht naar [instelling] in [plaats]. Klager heeft hier tot augustus 1964, derhalve ruim 12 jaar, verbleven.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

2.2. Aangeklaagde 3 was onder meer groepsleider van groep 8 van [instelling] en begeleider van zomerkampen. Toen klager mee ging op zomerkamp had hij voor het eerst met aangeklaagde 3 van doen. 's Avonds bij het kampvuur moest klager bij aangeklaagde 3 op schoot komen zitten en een liedje zingen. Aangeklaagde 3 vond dat klager mooi kon zingen. Tijdens het zingen voelde klager het stijve geslachtsdeel van aangeklaagde 3. Aangeklaagde 3 begon ook schokkende bewegingen te maken en tegen klager aan te rijden. Klager merkte dat aangeklaagde 3 op een gegeven moment klaarkwam. In groep 8 was aangeklaagde 3 zijn groepsleider. Ook toen moest klager voor het slapen gaan een aantal keren bij aangeklaagde 3 op schoot een liedje zingen. Aangeklaagde 3 reed dan ook tegen klager aan en voor klager was het duidelijk dat hij opgewonden raakte. Op een gegeven moment wilde klager niet meer bij aangeklaagde 3 op schoot zitten en stopte het misbruik.

Ten aanzien van aangeklaagde 4

2.3. Aangeklaagde 4 was broeder op het internaat alsmede leraar algebra en meetkunde op de LTS. In de leeftijd van 14 tot en met 17 jaar ging klager naar de LTS en kreeg hij les van aangeklaagde 4. Klager omschrijft hem als een vieze, stinkende man die met een aantal jongens van het internaat seksueel contact had. Tijdens de les kwam aangeklaagde 4 ook regelmatig op een intimiderende wijze achter klager staan. Klager voelde dan zijn hand op en neer gaan onder zijn toog. Een keer moest klager na de les in het kader van "bijles" mee naar de kamer van aangeklaagde 4. Al snel bleek dat de bedoelingen van aangeklaagde 4 van geheel andere aard waren. Klager moest naast aangeklaagde 4 komen zitten. Aangeklaagde 4 begon het bovenbeen van klager te betasten en bewoog met zijn hand richting het kruis van klager. Toen aangeklaagde 4 zijn hand op het geslachtsdeel van klager legde, duwde klager

zijn hand weg. Aangeklaagde 4 werd boos en schopte klager zijn kamer uit. In het klaagschrift stelt klager dat het misbruik hierna is gestopt. Ter zitting heeft klager voorts aangegeven dat het misbruik door aangeklaagde meerdere keren is voorgevallen, 1 keer met de hand op de broek en 2 keer in de broek van klager, bijna tegen het geslachtsdeel aan; in totaal 3 keer. Klager heeft aangegeven dat hij veel dingen is vergeten. Tijdens het getuigenverhoor op 16 juli 2013 bij de rechtbank [arrondissement] brak hij. De herinnering kwam ineens naar boven dat het misbruik door aangeklaagde 4 meerdere keren is gebeurd. Aangeklaagde 4 heeft ook nog een keer in de toneelzaal klager geprobeerd te pakken, maar dat is niet gelukt. Klager is door aangeklaagde 4 ook vaak en keihard geslagen. Hierdoor heeft klager blijvende gehoorschade opgelopen; klager is volledig doof aan zijn linkeroor. Het fysieke geweld werd erger na het seksueel misbruik van aangeklaagde 4. Klager acht het onvoorstelbaar dat aangeklaagde 4, die in de gevangenis heeft gezeten wegens seksueel misbruik, later pastoor in de parochie van Heer is geworden.

Ten aanzien van aangeklaagde 5

2.4. Aangeklaagde 5 was een pater die werkzaam was op het internaat. Klager had weinig met hem van doen, maar kwam hem op zondagmiddag wel eens tegen. In de hogere klassen had klager, net als de andere jongens van zijn leeftijd, vrij op zondagmiddag tussen 13:30 uur en 17:00 uur. Hoewel de andere jongens naar [plaats] gingen, bleef klager vaak achter op het internaat om te voetballen. Op een middag werd klager, hij was toen ongeveer 15/16 jaar, door aangeklaagde 5 meegenomen naar zijn vertrek op de eerste verdieping van het internaat. Aangeklaagde 5 zei dat klager zich niet goed douchte. De kinderen op het internaat douchten 1 keer per week. Aangeklaagde vond dit niet genoeg en nam klager mee naar de eigen douche van de paters. Klager moest zich uitkleden en onder de douche gaan staan. Aangeklaagde kleedde zich vervolgens ook uit en toen ze samen onder de douche stonden begon aangeklaagde klager in te zepen. Hierbij had hij bijzonder veel aandacht voor de billen en bilspleet van klager. Daarna dwong aangeklaagde klager om hem af te trekken. Klager heeft aangegeven dat aangeklaagde 5 een beminnelijk man was, maar wel streng. Hij praatte heel zachtjes. Om een of andere reden was klager een beetje bang voor hem en in het begin weerloos tegen zijn manier van praten. Na 3 keer meed klager aangeklaagde op het internaat. Klager had in de grotten een sleutel verstopt. Daar liep hij aangeklaagde 5 weer tegen het lijf. In de grotten moest klager aangeklaagde weer aftrekken. Hierna stopte het misbruik door aangeklaagde 5. Het misbruik heeft derhalve 4 keer plaatsgevonden. Aangeklaagde 5 is later directeur van het internaat geworden.

2.5. Het misbruik heeft een grote impact op het leven van klager. Klager heeft als gevolg van het misbruik een aambeï opgelopen. Ook is hij ten gevolge van het fysieke geweld aan één oor doof. Omdat klager na zijn tijd op [instelling] geen enkel gezag meer boven zich dulde, kwam hij veelvuldig in de problemen en kostte het hem moeite om werk te vinden waardoor hij langdurig afhankelijk is geweest van een uitkering. Jarenlang is tegen klager gezegd dat hij “dom, dun en lelijk” was. Klager is dit vervolgens zelf ook gaan geloven. Klager heeft ook veel vriendinnen gehad. Relaties zijn echter allemaal stukgelopen omdat niemand echt dichtbij hem mocht komen, al helemaal niet op seksueel gebied. Met zijn huidige partner kon klager voor het eerst over zijn tijd op het internaat praten. Buiten zijn huidige partner om is klager echter nog steeds niet in staat om langdurige sociale contacten op te bouwen. Hij voelt zich vaak eenzaam en valt regelmatig terug in langdurige depressies, waardoor hij moeilijk te bereiken is.

2.6. Het voornaamste doel van het indienen van een klacht is voor klager gelegen in het verkrijgen van erkenning en genoegdoening voor hetgeen hem is aangedaan. Voorts hoopt klager dat de procedure kan bijdragen in de verwerking van de gebeurtenissen in het verleden

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

3.1. Mr. Baetens heeft in de inhoudelijke reactie op de klaagschriften allereerst aangegeven dat er door de provinciaal overste niet aan getwijfeld wordt dat klager in zijn jeugd slachtoffer is geworden van seksueel misbruik. Daarvoor is niet alleen indicatief de boodschap die de klager reeds in 2001 op een bord schreef bij Stichting Jeugdzorg [naam], maar ook het feit dat hij in 1985 zijn ervaringen in een manuscript vastlegde, dat hij vervolgens vernietigde, maar jaren later heeft herschreven en in 2010 in boekvorm heeft uitgebracht. Echter, in onderhavige Klachtenprocedure dient vastgesteld te worden of het aannemelijk is dat het specifiek omschreven misbruik door de betreffende aangeklaagde is gepleegd. Pater [naam] en mr. Baetens hebben ter zitting hun waardering uitgesproken voor de genuanceerde wijze waarop klager zijn verhaal heeft gedaan.

Ten aanzien van aangeklaagde 3

3.2. Uit de door klager overlegde correspondentie blijkt dat hij lange tijd heeft getwijfeld over de persoon van deze aangeklaagde. Aanvankelijk dacht hij aan de naam [naam]. Later liet klager foto's doorsturen waarop de door hem bedoelde aangeklaagde stond. Vanuit de Congregatie is toen aangegeven dat dit zeker niet broeder [naam] was, maar vermoedelijk een andere religieus. Bij de Commissie Deetman was een andere melding bekend tegen aangeklaagde 3, zodat ook naar aangeklaagde 3 onderzoek is gedaan. Voordat aangeklaagde 3 in [jaar] zijn eeuwige gelofte aflegde, werd hij in [jaar] psychologisch getest. De reden van de test is niet bekend, maar het resultaat was dat aangeklaagde 3 een matig intelligentie jongen was met een IQ van 80. Omstreeks [jaar] durfde het provinciaal bestuur van de Congregatie hem de zorg voor de jeugd niet meer toe te vertrouwen, wellicht "omdat er steeds grotere eisen gesteld worden". Vanaf [jaar] werkte hij echter wel weer in de keuken van het inmiddels tot [bureau] omgebouwde [klooster], eveneens in [plaats]. In het archief is niets aangetroffen dat aangeklaagde 3 in verband brengt met seksueel misbruik, aldus de Commissie Deetman.

Ten aanzien van aangeklaagde 3 zijn inmiddels meerdere klachten bekend geworden, waarbij de grofheid van optreden kenmerkend is en gewag wordt gemaakt van ernstige vormen van seksueel misbruik. Dit wijkt af van het relaas van klager.

Ten aanzien van aangeklaagde 4

3.3. De Commissie Deetman heeft uitvoerig archiefonderzoek gedaan met betrekking tot aangeklaagde 4. Aangeklaagde 4 werd tijdens zijn noviciaat door zijn leiding beoordeeld als dom. Na zijn professie was hij van [jaar]-[jaar] werkzaam op [instelling], onder meer als begeleider, kleermaker, leraar en vanaf [jaar] adjunct-directeur van de [school]. In [jaar] werd hij tot priester gewijd, waarna hij tot [jaar] werkzaam was als kapelaan in [plaats]. Tot [jaar] was hij pastoor in [plaats]. Aangeklaagde 4 is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De Commissie Deetman was ook bekend met het feit dat aangeklaagde 4 wegens seksueel misbruik in de gevangenis heeft gezeten. Hierover is in het archief van de Congregatie niets aangetroffen.

Mr. Baetens heeft aangegeven dat het onwaarschijnlijk zou zijn dat aangeklaagde een koninklijke onderscheiding zou hebben ontvangen indien hij was veroordeeld tot een gevangenisstraf. De laatste jaren zijn er echter wel ernstige bedenkingen gerezen tegen gedragingen van aangeklaagde 4 gedurende de periode dat hij werkzaam was op [instelling]. In 1963 is hem door de Provinciale Raad een monito (een officiële waarschuwing) gegeven, de reden hiervoor is echter onbekend. Aangeklaagde 4 heeft herhaaldelijk schriftelijk

geprotesteerd tegen deze monito. Uit een schrijven uit 1984 aan de provinciaal overste valt af te leiden dat de monito verband moet hebben gehouden met een beschuldiging van onzedelijke handelingen met een jongen. Aangeklaagde 4 heeft dit echter altijd betwist. Inmiddels is er echter een hele reeks klachten van seksueel misbruik tegen aangeklaagde 4 bekend.

Ten aanzien van aangeklaagde 5

3.4. De functie van directeur werd vanaf [jaar] tot [jaar] door aangeklaagde 5 vervuld. Tegen aangeklaagde 5 zijn tevens andere meldingen en klachten bekend geworden. De Commissie Deetman vond bij archiefonderzoek geen aanwijzingen voor misdragingen van aangeklaagde 5. Aangezien aangeklaagde 5 ook in [jaar] koninklijk onderscheiden werd, kan bekendheid met eventuele misdragingen van aangeklaagde 5 ook niet worden verondersteld. De klacht van klager wijkt af van de beschrijving van de andere klachten tegen aangeklaagde 5.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld zowel in zijn boek, bij de Klachtencommissie als tijdens het voorlopig getuigenverhoor bij de rechtbank [arrondissement].

Ten aanzien van aangeklaagde 3

4.4. Klager heeft erkend dat hij lange tijd heeft getwijfeld over de persoon van aangeklaagde 3. Er komen echter steeds meer herinneringen boven. Ter zitting is door mr. Baetens aangegeven dat omtrent de identiteit van de door klager genoemde aangeklaagde geen twijfels meer bestaan.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde 3 gedurende een groepsjaar een aantal malen, terwijl klager bij hem op schoot zat, tegen klager heeft aangereken, waarbij voor klager duidelijk was dat aangeklaagde 3 opgewonden was.

De verklaring van klager wordt tevens ondersteund door de drie gegrond verklaarde klachten tegen aangeklaagde 3, bekend onder de nummers 2011T272 en de 2012T740(3) en 2013W1076. Het feit dat het misbruik in voornoemde klachten ernstiger was dan in het onderhavige geval brengt naar het oordeel van de Klachtencommissie niet mee, dat die

eerdere klachten daarom niet als steunbewijs in aanmerking zouden kunnen komen in onderhavige klacht.

Ten aanzien van aangeklaagde 4

4.5. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde 4 in de periode omstreeks 1960-1963 éénmaal klager zijn geslachtsdeel heeft betast over de broek heen en tweemaal in de broek van klager.

De verklaring van klager wordt tevens ondersteund door de klaagschriften met nummers 2012T740(1), 2012T797, 2012 T800, 2012T839(1), 2013W1125(2) en 2013W1128. Het feit dat het misbruik in voornoemde klachten ernstiger was dan in het onderhavige geval brengt naar het oordeel van de Klachtencommissie niet mee, dat die eerdere klachten daarom niet als steunbewijs in aanmerking zouden kunnen komen in onderhavige klacht.

Ten aanzien van aangeklaagde 5

4.6. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde 5 in de periode omstreeks 1962/1963 klager 3 keer onder de douche heeft misbruikt, terwijl zij allebei naakt waren, waarbij het misbruik bestond uit het betasten van de billen/bilspleet van klager en het gedwongen aftrekken van aangeklaagde 5 door klager. Voorts heeft aangeklaagde 5 klager nog éénmaal in de grotten klager gedwongen hem af te trekken.

De verklaring van klager wordt ondersteund door de klaagschriften met nummers 2012T272 en 2012T711(2). Inzake deze klachten bestond het misbruik eveneens onder meer uit het aftrekken van aangeklaagde 5.

4.7. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik ongeveer tussen de 12 jaar en 16 jaar oud. Klager was toevertrouwd aan de zorg van aangeklaagden en zij waren personen waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klachten, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klachten tegen aangeklaagden 3, 4 en 5 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 november 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. L. Sanders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.